

سال ۱۰۰۷ محمدجعفر رضوی به عنوان اولین مدرس رسمی آستان قدس انتخاب شد. فرزندان وی میرمحمد سعید و محمدزمان رضوی نیز در زمره علمای مشهود بوده اند. از دیگر مدرسان حرم و مسجد گوهرشاد که بانیان برگزاری محافل علمی در حرم بوده اند، می توان به میرزا حبیب الله رضوی، میرزا ابوالحسن رضوی، محمدعلی رضوی (از شاگردان شیخ انصاری) و محمدباقر رضوی مؤلف کتاب شجره طیبه اشاره نمود. از مدرسان رسمی آستان قدس در تاریخ معاصر می توان به ادیب نیشابوری اشاره کرد.

مشاهده
روایت تصویری
این مطلب

سادات و سرپرستی اداره امور حرم رانیز بر عهده داشتند زمینه حضور علما مانند ابی جمهور احسائی و تبدیل شدن حرم حضرت به عنوان محملی برای مباحث علمی و اعتقادی را فراهم نمود. تا قبل از دوره صفویه فعالیت های علمی به صورت خودجوش و با محور علمای برجسته در منازل و مدارس اطراف حرم برگزار می شده است. با رسمیت یافتن تشیع و تبدیل شدن آستان قدس به یک نهاد قدرتمند مذهبی به تدریج سیاست های هدفمند حمایت از علما و دانشمندان در آن پیگیری شد. از مهمترین جلوه های حمایت مستقیم آستان قدس از امور علمی و پژوهشی ایجاد منصب تدریس در آستان و استفاده از علما و اندیشمندان در قالب منصب موروثی مدرسی در آستان از دوره صفویه تا انتهای دوره قاجار است. بعد از تصرف مشهد در

شجره مدرسان رسمی

امام رضا علیه السلام

امام جواد علیه السلام

ابوجعفر موسی المبرق ← ابوالکرام احمد بن موسی ← ابوعلی محمد الاعرج ← ابو عبد الله احمد نقیب ← ابوالحسن موسی نقیب ← سید محمد ← آقا سید علی ← سید جعفر ← سید ابومحمد ← میر عیسی ← میر ابوالفتح ← میر علی ← میر حسین ← میر یار ← میر محمود ← میر شمس الدین محمد ← میر غیاث الدین عزیز ← میر محمد ← میر ابوطالب ← میرزا محمد بدیع ← میرزا غیاث الدین ← سید محمد تقی رضوی

میرزا عبد الله

میرزا حبیب الله

میرزا ابوالقاسم

سید صادق مدرس

میرزا اسماعیل

محمد باقر رضوی

میرزا محمد علی مدرس

میرزا احمد

میرزا حسین (قدس)

محمد رضوی مجتهد

میرزا ابوالحسن

میرزا شاه تقی میرزا حسین

امکان ایجاد زنجیره نخبگی؛ شاخصه های پژوهش در آستان قدس رضوی

هر دوره است. چنانچه دارالشفای تبدیل به بیمارستان رضوی، مدرسه میرزا جعفر تبدیل به دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مدرسه رضویه تبدیل به بنیاد فرهنگی رضوی شده و در کنار آن نهاد های علمی دیگر مانند دانشگاه امام رضا علیه السلام و بنیاد پژوهش های اسلامی تاسیس گردید. یکی از مهمترین شاخصه های پژوهش در آستان قدس که کمتر می توان در جای دیگر مشاهده نمود امکان ایجاد زنجیره نخبگی از مهد کودک تا دانشگاه است که ضمن امکان شناسایی استعداد های برتر، امکان گزینش و تربیت نیرو های نخبه علمی و پژوهشی را فراهم می نماید. در کنار همه این مولفه های مهم که جایگاه آستان قدس را در حوزه علم و پژوهش پررنگ نموده است، باید اشاره ویژه ای به کتابخانه آستان قدس به عنوان پایدارترین هویت فرهنگی و علمی آستان قدس کرد. این کتابخانه با دارا بودن بیش از ۹۰ هزار نسخه خطی و ۱۴ میلیون برگ سند، به عنوان بزرگترین مرکز مطبوعات کشور و منابع چاپی با ارزش، نقش مهمی در ادوار مختلف تاریخی در بستر سازی برای شکل گیری و گسترش علم در مشهد و ایران داشته و به عنوان یکی از مهمترین مراکز دانش در دنیا محسوب می گردد.

آستان قدس علاوه بر حمایت رسمی در چهار چوب تشکیلات رسمی اداری از دوره صفویه تا قاجار همواره به صورت رسمی و غیر رسمی از علما و دانشمندان حمایت نموده است. در اسناد آستان قدس در دوره صفویه عنوانی به نام پرداخت وظیفه وجود دارد که نشان دهنده حمایت مستقیم آستان قدس از علما و بازمندگان آن ها بوده است. بر طبق اسناد باقیمانده بازماندگان علمای بزرگ مانند اولاد میرزا عبد الله شوشتری، مولانا شاه حسین منجم جناب دی، ملا محمد علی رستم دار، شهر بانو خانم دختر شیخ بدرالدین عبدالعال، دختر عبد الواحد شوشتری، همشیره ملا محمد حسین استرآبادی از آستان قدس موجب دریافت می کرده اند. در واقع شکل گیری حوزه علمیه مشهد در طول تاریخ در گام نخست مدیون حرم مطهر امام رضا علیه السلام است که موجب رونق یافتن حلقه های درس و تاسیس تدریجی مدارس دینی گردید و در مرحله بعد شکل گیری نهاد مذهبی آستان قدس و حمایت های مستقیم و غیر مستقیم آن نیز بر شکل گیری بستر علم و پژوهش و رونق آن تاثیر داشته است. از ویژگی های مهم آستان قدس، تداوم نهاد های علمی و پژوهشی شکل گرفته در آن به تناسب نیاز های